

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОЦІНКИ СИЛОВИХ ЗУСИЛЬ У ШКОЛЯРІВ 15 РОКІВ

Іващенко О.В., Беліков І. О.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Вступ

Закономірності розвитку рухових здібностей розглядалися в роботах Сергієнка, Л.П., Чекмарьової, Н.Г., & Хаджинова, В.А. (2012); Іващенко, О.В., (2016). Координація рухів є базовою руховою здібністю, яка піддається розвитку у шкільному віці (Бальсевич, В.К., 2000; Ильин, Е.П., 2003; Сергієнка, Л.П., Чекмарьова, Н.Г., & Хаджинов, В.А., 2012; Іващенко, О.В., 2016). У структурі координації рухів виділяється здібність до оцінки силових зусиль (Лях, В.И., 2000; Худолій, О.М., 2008; Іващенко, О.В., 2016). Важливим у процесі розвитку здібності до оцінки силових зусиль є наявність інформативних показників педагогічного контролю (Іващенко, О.В., Пашкевич, С.А., & Крїнін, Ю.В., 2014; Ivashchenko, O. V., & Карпан, О. О., 2016) та знання особливостей їх формування (Лях, В.И., 2000; Худолій, О.М., 2008; Іващенко, О.В., 2016).

Встановлено, що здатність до оцінки силових зусиль впливає на ефективність навчання рухових дій (Лях, В.И., 2000; Худолій, О.М., 2008; Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Lochbaum, M., Cieślicka, M., Zukow, W., Nosko, M., & Yermakova, T., 2017). Аналіз наукової літератури дозволив встановити, що дослідження особливостей оцінки силових зусиль потребує подальших розвідок.

Мета дослідження – визначити особливості оцінки силових зусиль у хлопців і дівчат 15 років.

Матеріали і методи

Учасники дослідження. У дослідженні прийняли участь 13 хлопців і 18 дівчат 15 років.

Організація дослідження. У роботі використані методи аналізу наукової літератури, тестування, методи математичної статистики.

1. Оцінка силових зусиль (стрибок з місця).

Обладнання. Обладнаний сектор для стрибків; крейда; калькулятор; рулетка.

Проведення тесту. Для кожного учасника тестування визначають максимальний результат у стрибках у довжину з місця. Після цього їм пропонувалося без зорового контролю виконати стрибки з зусиллям, що дорівнює:

1/3 максимального,

1/2 максимального

2/3 максимального.

Результат. Результат визначався з точністю до 1 см. У протокол записувався результат у см. Розрахунок помилки відтвореного зусилля визначається у відсотках.

Загальні вказівки та зауваження. Для визначення максимального зусилля досліджувані виконують дві спроби. Реєструється кращий результат. Дозоване зусилля виконується один раз.

Статистичний аналіз. Для визначення особливостей оцінки силових зусиль був використаний дискримінантний аналіз.

Результати дослідження

У таблицях 1, 2 наведені результати аналізу оцінки силових зусиль у хлопців і дівчат 15 років. Хлопці найкраще оцінюють відтворення зусилля 2/3 від максимального, найгірше – зусилля 1/3 від максимального. Дівчата найкраще оцінюють відтворення зусилля 1/2 від максимального, найгірше – зусилля 2/3 від максимального. Статистично достовірні розбіжності між хлопцями і дівчатами спостерігаються у відтворенні зусилля 2/3 від максимального. Хлопці оцінюють зусилля краще ніж дівчата ($p < 0,001$).

Результати дискримінантного аналізу вказують на те, що в класифікації школярів за рівнем оцінки зусиль різної модальності необхідно орієнтуватися на оцінку відтворення зусилля 2/3 від максимального (таблиця 2).

Проведений кореляційний аналіз не виявив статистично значущої залежності між результатами оцінки відтворення зусилля 1/3, 1/2 та 2/3 від максимального ($P > 0,05$).

Таблиця 1. Результати аналізу особливостей оцінки силових зусиль у школярів 15 років

N	Назва виміру	Стать	N	X	s	F	P
1.	Оцінка відтворення зусилля 1/3 від максимального	хл	13	14,4077	6,216	2,091	,159
		дів	18	10,6717	7,659		
2.	Оцінка відтворення зусилля 1/2 від максимального	хл	13	12,6231	4,525	3,719	,064
		дів	18	9,3161	4,837		
3.	Оцінка відтворення зусилля 2/3 від максимального	хл	13	10,3692	4,838	12,622	,001
		дів	18	27,1561	16,460		

Таблиця 2. Результати дискримінантного аналізу

N	Назва виміру	Нормовані коефіцієнти	Структурні коефіцієнти
		1	1
1.	Оцінка відтворення зусилля 1/3 від максимального	-,458	-,304
2.	Оцінка відтворення зусилля 1/2 від максимального	-,420	-,405
3.	Оцінка відтворення зусилля 2/3 від максимального	,926	,746

Дискусія

Отримані дані доповнюють результати дослідження Іващенко, О., Пашкевич, С., & Крiнiн, Ю. (2014). Іващенко, О., Мушкета, Р., Худолій, О., & Єрмаков, С. (2014), Іващенко, О., & Макарова, О. (2013) про закономірності розвитку координаційних здібностей у школярів.

Підтверджуються дані Босенко, А. І. (2016), Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Lochbaum, M., Cieślicka, M., Zukow, W., Nosko, M., & Yermakova, T. (2017) про необхідність враховувати вікові і статеві особливості корекції м'язового зусилля в усіх вікових групах.

Висновки

Хлопці 15 років найкраще оцінюють ніж дівчата відтворення зусилля 2/3 від максимального. У процесі фізичного виховання хлопців

і дівчат 15 років необхідно акцентувати увагу на формуванні здібності до управління рухами, взаємозв'язок між відтворенням зусилля 1/3, 1/2 та 2/3 від максимального статистично не достовірний.

Список використаних джерел

- Бальсевич, В.К. (2000). *Онтокінезиологія людини*. М. : Теорія і практика фізическої культури, 275.
- Ильин, Е.П. (2003). *Психомоторная организация человека : учеб. для вузов*. СПб. : Питер, 384.
- Іващенко, О.В. (2016). *Моделювання процесу фізичного виховання школярів*: Монографія. Харків: ОВС.
- Іващенко, О.В., Пашкевич, С.А., & Крнін, Ю.В. (2014). Порівняльна характеристика функціональної, координаційної і силової підготовленості хлопців 8—9 класів. *Теорія та методика фізичного виховання*, 0(2), 31-39. doi:<https://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2014.2.1099>
- Лях, В.И. (2000). *Двигательные способности школьников: Основы теории и методики развития*. М.: Терра-Спорт, 192.
- Сергієнко, Л.П., Чекмарьова, Н.Г., & Хаджинов, В.А. (2012). *Психомоторика: контроль та оцінка розвитку*: [Навчальний посібник]. Харків : ОВС, 270.
- Худолій, О.М. (2008). *Загальні основи теорії і методики фізичного виховання*: Навчальний посібник. Харків: ОВС.
- Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Lochbaum, M., Cieślicka, M., Zukow, W., Nosko, M., & Yermakova, T. (2017). Methodological approaches to pedagogical control of the functional and motor fitness of the girls from 7-9 grades. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 17(1), 254-261.
- Ivashchenko, O. V., & Kapkan, O. O. (2016). Informative pedagogic control indicators of 14-15 years age girls' motor fitness. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 20(6), 18-25.
- Босенко, А. І. (2016). Вікові і статеві особливості формування та реакції на фізичні навантаження системи керування рухами у школярів 7-16 років. *Вісник Чернівецького національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. *Фізичне виховання та спорт*, (139 (1)), 34-39.
- Іващенко, О., Мушкета, Р., Худолій, О., & Єрмаков, С. (2014). Характеристика силової підготовленості хлопців 6—7 класів. *Теорія та методика фізичного виховання*, (3), 17-24. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2014.3.1104>
- Іващенко, О., & Макарова, О. (2013). Порівняльна характеристика рухової підготовленості школярів 8—9 класів. *Теорія та методика фізичного виховання*, (1), 40-46. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2013.1.1009>